

राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजना या केंद्रपुरस्कृत
योजनेअंतर्गत मंजूर निधीच्या प्रमाणात
केंद्रहिस्सा व राज्यहिस्सा अन्न नागरी पुरवठा
व ग्राहक संरक्षण विभागास उपलब्ध करून
देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

शासन निर्णय क्र. विसउस/SNA-SPARSH/२०२४-२५/प्र.क्र.६०५

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : २८ जानेवारी, २०२५

वाचा :

१. केंद्रशासन, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग यांचे कार्यालयीन ज्ञापन क्र. F.No.१(२७)PFMS/२०२०/दि.१३.०७.२०२३
२. वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र.४७/कोषा प्रशा-४/दि.३.०८.२०२३
३. शा.नि.क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.५१/कोषा प्रशा-४/दि.१० ऑक्टोबर, २०२४
४. शा.परिपत्रक/संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.५१/कोषा प्रशा-४/दि.११ ऑक्टोबर, २०२४
५. GoI letter No.१/Maharashtra/SNAPARSH/२०२५-NFSA/३८८३४३/Dt.२३.०१.२०२५
६. शासन परिपत्रक क्र. अधापु-२०२२-२०२२/प्र.क्र.४१/ना.पु.-२२/दि.२४ जानेवारी, २०२५
७. सहसंचालक, IT लेखा व कोषागारे यांचा दि.२४ जानेवारी, २०२५ रोजीचा ई-मेल
८. वित्त विभाग- व्यय-१०, अनौ.संदर्भ क्र.३६/ व्यय-१०, दि.२७ जानेवारी, २०२५

प्रस्तावना :-

केंद्रपुरस्कृत योजनांकरीता प्रभावी निधी वितरणाकरीता केंद्रपुरस्कृत योजना SNA-SPARSH माध्यमातून कार्यान्वित करण्याबाबत केंद्रशासनाने संदर्भित अ.क्र.१ च्या पत्रान्वये कळविलेले आहे. वित्त विभागाने केंद्र पुरस्कृत योजनांचा निधी भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या ई-कुबेर प्रणालीच्या माध्यमातून वेळेवर वितरीत करणेबाबत SNA-SPARSH या पर्यायी कार्यपद्धतीच्या वापरासंबंधी मागदर्शक सूचना संदर्भित अ.क्र.२ च्या परिपत्रकान्वये निर्गमित केलेल्या आहेत.

संदर्भित अ.क्र.३ च्या शासननिर्णयान्वये भारत सरकारच्या वित्त मंत्रालयाच्या व्यय विभागाच्या निर्देशांस अनुसरून, SNA SPARSH अंतर्गत केंद्र पुरस्कृत योजनांच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने राज्य शासनाच्या संबंधित विभागाने भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे राज्य संलग्नित योजना (State Linked Schemes SLSs) निहाय स्वतंत्र आहरण खाते (Drawing Account) उघडणे अनिवार्य असल्याबाबत कळविलेले आहे. तसेच सदर शासननिर्णयात या विभागाची राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजना (MH-५०५ Revision of norms for Central Assistance Released to States/UTs for meeting expenditure on intra-meeting expenditure on intra-state movement handling of food and FPS dealers) SNA-SPARSH माध्यमातून कार्यान्वित करण्यासाठी अंतर्भूत केलेली आहे.

संदर्भांकित क्र.१ व ४ च्या पत्रानुसार SNA-SPARSH कार्यपद्धतीच्या प्रयोजनार्थ प्रत्येक राज्य संलग्नित योजनेसाठी राज्यशासनाने एक Single Nodal Agency नियुक्त करणे आवश्यक असल्याचे कळविलेले आहे. त्या अनुषंगाने संदर्भ क्र.६ अन्वये अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागाने सहसचिव/उपसचिव (नापु-२२), यांना Nodal Officer आणि वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांना Single Nodal Agency (SNA-SPARSH) घोषित करून Single Nodal Account उघडण्याबाबत प्राधिकृत केलेले आहे. त्या अनुषंगाने वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांच्या नावे रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया मध्ये राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजनेकरीता Single Nodal Account उघडलेले आहे.

SNA-SPARSH प्रणाली कार्यान्वित होण्यापूर्वी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजना या केंद्रपुरस्कृत योजनेकरीता केंद्र हिस्सा ५०% व राज्यहिस्सा ५०% प्रमाणात तसेच राज्य हिस्सा ५०% पेक्षा अतिरिक्त राज्य हिस्सा निधी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजनेच्या SNA खात्यात कोषागारामार्फत देयक सादर करून आहरीत करण्यात येत होता.आता संदर्भित ३ अन्वये सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षात सदर योजनेअंतर्गत SNA-SPARSH या प्रणालीद्वारे निधी वितरीत होणार आहे.

केंद्रशासनाने दिनांक २३ जानेवारी,२०२५ रोजीच्या संदर्भित अ.क्र.५ च्या पत्रान्वये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजना SNA-SPARSH च्या माध्यमातून राबविण्याकरीता एकुण रु.३९,६०,००,०००/- (अक्षरी:- एकोणचाळीस कोटी साठ लक्ष फक्त) एवढा केंद्र हिश्याचा निधी Mother Sanction म्हणून राज्य शासनास उपलब्ध करून दिलेला आहे. त्यानुषंगाने समरूप राज्यहिस्सा तसेच राज्य शासनामार्फत होणा-या अतिरिक्त खर्चाकरीता अर्थसंकल्पित वितरण प्रणालीवर (BEAMS) निधी वितरीत होणे आवश्यक आहे. यापूर्वी राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजनेच्या अनुषंगिक खर्चाकरीता केंद्र हिश्यासाठी लेखाशिर्ष (४४०८०४२४) ५० इतर खर्च, राज्य हिश्यासाठी (४४०८०४३३) ५० इतर खर्च, व अतिरिक्त राज्य हिश्यासाठी (४४०८०४४२) ५० इतर खर्च, या लेखाशिर्षामधून निधी आहरीत करण्यात येत होता.

तथापि सहसंचालक, IT संचालनालय,लेखा व कोषागारे,यांनी संदर्भित अ.क्र.७ च्या ई-मेलद्वारे SNA-SPARSH प्रणालीमध्ये केवळ केंद्र हिस्सा व राज्य हिश्याच्या लेखाशिर्षामधून निधी वितरणाकरीता सुविधा उपलब्ध असून अतिरिक्त राज्य हिस्सा (Top-Up) याकरीता स्वतंत्र लेखाशिर्षाची सुविधा SNA-SPARSH प्रणालीमध्ये सध्या विकसीत केलेली नसल्यामुळे SNA-SPARSH मधून प्रदान करण्यासाठी सध्या Top-Up च्या रकमा राज्य हिश्या मधून नोंदविण्यात याव्यात यासाठी Top-Up स्कीम चे आवश्यक अनुदान राज्यहिश्याच्या लेखाशिर्षामध्ये वर्ग करून शासन निर्णय निर्गमित करण्याची कार्यवाही करण्यात यावी ” असे कळविले आहे.

त्यानुषंगाने लेखाशिर्ष (४४०८ ०४४२) (राज्यहिस्सापेक्षा ५०% अतिरिक्ता खर्च) अंतर्गत वित्त विभागाने यापूर्वी वितरीत केलेला निधी रु.१०४.७३ कोटी वित्त विभागाच्या दि.२७ जानेवारी,२०२५ रोजीच्या संदर्भित अ.क्र.८ च्या अनौ.संदर्भाद्वारे पुर्नविनियोजनान्वये लेखाशिर्ष (४४०८ ०४३३) ५०,इतर खर्च अंतर्गत वितरणाकरीता उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे.

यास्तव, SNA-SPARSH प्रणालीकरीता केंद्रहिस्सा रक्कम रु.३९.६० कोटी,राज्यहिस्सा रक्कम रु.३९.६० कोटी तसेच राज्यशासनाच्या अतिरिक्त खर्चाकरीता पुर्नविनियोजनाद्वारे राज्यहिस्सात उपलब्ध झालेले रु.१०४.७३ कोटी एवढे अनुदान अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,यांना अर्थसंकल्पित वितरण प्रणालीवर (BEAMS) वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजना (NFSA) या केंद्रपुरस्कृत योजनेकरीता केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दिनांक २३ जानेवारी,२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये Mother Sanction म्हणून उपलब्ध करून दिलेल्या निधीच्या अनुषंगाने केंद्रहिस्सा रु.३९,६०,००,०००/- (अक्षरी:- एकोणचाळीस कोटी साठ लक्ष फक्त) त्याचप्रमाणात राज्यहिस्सा रु.३९,६०,००,०००/- तसेच राज्य हिस्सा ५०% पेक्षा अतिरिक्त खर्चाकरीता पुर्नविनियोजनाद्वारे राज्यहिस्सात उपलब्ध झालेले राज्य हिस्सा रु.१०४,७३,००,०००/- अशी एकुण राज्य हिस्सा रक्कम रु.१४४,३३,००,०००/- (अक्षरी:- एकशे चव्वेचाळीस कोटी तेहतीस लक्ष फक्त) इतका निधी अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,यांना अर्थसंकल्पित वितरण प्रणालीवर (BEAMS) वितरीत करण्यास राज्य शासनाची मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

२. उपरोक्त केंद्रहिस्सा रक्कम रु.३९,६०,००,०००/- (अक्षरी:- एकोणचाळीस कोटी साठ लक्ष फक्त) मागणी

क्र. एम-४, मुख्यलेखाशिर्ष ४४०८-अन्न साठवण व वखार साठवण यावरील भांडवली खर्च, ०१-अन्न, १०१,प्रापण व पुरवठा, (०२)-प्रापण वितरण व किंमत नियंत्रण, (०२)(१४) राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजनेखालील अनुषंगिक खर्च-मुंबई शहर (केंद्र हिस्सा ५०%) (अनिवार्य) (४४०८०४२४) ५०, इतर खर्च या लेखाशिर्षाखाली सन २०२४-२५ मध्ये मधील मंजूर अनुदानातून वितरीत करण्यात येत आहे.

३. उपरोक्त राज्य हिस्सा रक्कम रु.१४४,३३,००,०००/- (अक्षरी:- एकशे चव्वेचाळीस कोटी तेहतीस लक्ष फक्त) मागणी क्र. एम-४, मुख्यलेखाशिर्ष ४४०८-अन्न साठवण व वखार साठवण यावरील भांडवली खर्च, ०१-अन्न, १०१,प्रापण व पुरवठा, (०२)-प्रापण वितरण व किंमत नियंत्रण, (०२)(१५) राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजनेखालील अनुषंगिक खर्च- मुंबई शहर (राज्या हिस्सा ५०%) (अनिवार्य) (४४०८०४३३) ५०, इतर खर्च या लेखाशिर्षाखाली सन २०२४-२५ मध्ये मधील मंजूर अनुदानातून वितरीत करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेला निधी खर्च करताना महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिका ,वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिकेमधील वित्तीय नियम तसेच वित्त विभागाने यापुर्वी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना व प्रचलित निकष ,वित्तीय अधिकारांचे केलेले प्रत्यायोजन व वेळोवेळी दिलेल्या सुचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे.

५. सदर शासननिर्णय वित्त विभागाच्या परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८८,अर्थ-३,दिनांक २५ जुलै,२०२४ तसेच १५ ऑक्टोबर,२०२४ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारात निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासननिर्णय वित्त विभाग अनौ.संदर्भ क्र.३६ (व्यय-१०) यांनी दिनांक २७ जानेवारी,२०२५ रोजी दिलेल्या सहमतीस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदरचा निधी SNA-SPARSH प्रणालीमधून खर्च करण्याकरीता वितरीत करण्यात येत आहे. तसेच या अंतर्गत अदा होणारे देयके हे बिनशर्त स्वरूपाचे राहिल.

८. सदर शासननिर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आलेला असून त्याचा संकेतांक २०२५०१२८११५६५१३५०६ असा आहे.हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भगवान दत्तात्रय घाडगे)
वित्तीय सल्लागार व उप सचिव

प्रति :

- १.मा.राज्यपाल यांचे सचिव
- २.मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३.मा.उपमुख्यमंत्री (नगरविकास) यांचे प्रधान सचिव
- ४.मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे प्रधान सचिव
- ५.मा.मंत्री, अन्न,नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
- ६.मा.राज्यमंत्री, अन्न,नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
- ७.मा.विरोधी पक्षनेता,विधानसभा,महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,मुंबई
- ८.मा. विरोधी पक्षनेता,विधानपरिषद,महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,मुंबई
- ९.मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव
- १०.मा.प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय,मुंबई

- ११.मा.सचिव,लेखा व कोषागारे, वित्त विभाग, मंत्रालय,मुंबई
- १२.सर्व प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३.सर्व विभागीय आयुक्त
- १३.सर्व जिल्हाअधिकारी
- १४.नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई
- १५.सर्व उपआयुक्त (पुरवठा)
- १६.सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी / अन्नधान्य वितरण अधिकारी
- १७.सर्व उपसचिव/अवर सचिव/ कार्यासन अधिकारी, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई
- १८.संचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई — ४०० ०३२
- १९.महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)/लेखापरिक्षा,महाराष्ट्र-१/२,मुंबई/नागपूर
२०. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) महाराष्ट्र-१/२,मुंबई
- २१.वित्त विभाग, (व्यय-१०)(अर्थसंकल्प-१६),मंत्रालय,मुंबई
- २२.अवर सचिव (अर्थसंकल्प कक्ष)
- २३.निवडनस्ती (कार्यासन ४(अर्थ))